

Gedenkmunt 50 jaar BENELUX verdrag

Inleiding.

Begin van dit jaar nam de Staatssecretaris van Financiën, drs. M.J.J. van Amelsvoort, het besluit om ter herdenking van het feit dat het op 5 september 1994 exact 50 jaar geleden zou zijn dat het Benelux Verdrag te Londen werd ondertekend, een zilveren gedenkmunt met een nominale waarde van tien gulden in circulatie te brengen. Het Benelux Verdrag, afgesloten door de regeringen van België, Nederland en Luxemburg in exil in Londen, had tot doel een onderlinge douane-unie in het leven te roepen zodra de regeringen der bevrijde landen hersteld zouden zijn.

De Staatssecretaris kwam hiermee tegemoet aan de wens die bij vele Nederlandse muntverzamelaars leeft, om een gedenkmunt te vervaardigen, die naast de herdenkingsfunctie ook een reële waarde heeft en betaalbaar is.

De regeringen van België en Luxemburg besloten voor deze gelegenheid een herdenkingsmunt met een nominale waarde van Bfr. 250,- (= f 14,-; omrekeningskoers Bfr. 1.- = f 0,056) uit te brengen. Weliswaar verschilt de waarde van de Nederlandse munt ten opzichte van de Belgisch-Luxemburgse niet onaanzienlijk, doch daar staat tegenover dat de laatste een hoger zilvergehalte hebben. Bovendien is het Belgisch-Luxemburgse uitgifte beleid voor herdenkingsmunten gebaseerd op stukken van Bfr. 500,- (= f 28,-) en achtte men het verschil in waarde tot de gebruikelijke Nederlandse herdenkingsmunt van f 50,- te hoog. De vrees bestond, dat indien stukken van Bfr. 1.000,- (= f 56,-) in omloop zouden worden gebracht, deze onverkoopbaar zouden blijken.

Geschiedenis.

De samenwerking tussen de Benelux-landen (BELgië, NEDerland en LUXemburg) is gefun-

deerd op twee pijlers: Die van het historisch gegroeid gevoel van saamhorigheid en die van het gezond verstand. De wil tot samenwerking is dan ook al oud, de praktische mogelijkheden dateren van de jaren direct na de Tweede Wereldoorlog.

In 1875 werd een eerste poging ondernomen om tot economische toenadering te geraken. Deze poging werd nadien verscheidene malen herhaald, doch bleef steeds zonder tastbaar resultaat.

In 1930 werd na het afsluiten van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie tussen beide landen met Nederland en de Scandinavische landen de Conventie van Oslo gesloten. Deze Conventie moest tot economische samenwerking leiden, doch boekte praktisch geen resultaat. Wel werd hierdoor opnieuw de aandacht op de wenselijkheid en mogelijkheid van samenwerking gevestigd.

In 1932 sloten Nederland, België en Luxemburg de Conventie van Ouchy (bij Lausanne, Zwitserland), die inhield dat de drie landen de onderlinge tarieven trapsgewijze zouden verlagen. De tegenwerking van Frankrijk en van andere landen maakte de ratificatie van de Conventie onmogelijk.

Op 5 september 1944 werd tenslotte in Londen de Benelux gedachte realiteit, al zou het instellen van een douane-unie niet zo vlot gaan als werd verwacht. Na goedkeuring door de parlementen van de drie landen werd de overeenkomst op 29 oktober 1947 te Brussel geratificeerd. De beperkte tolunie trad 1 januari 1948 in werking. Het verdrag vormt in feite de kern voor de Europese samenwerking zoals wij die thans kennen.

Beschrijving van de nieuwe munt.

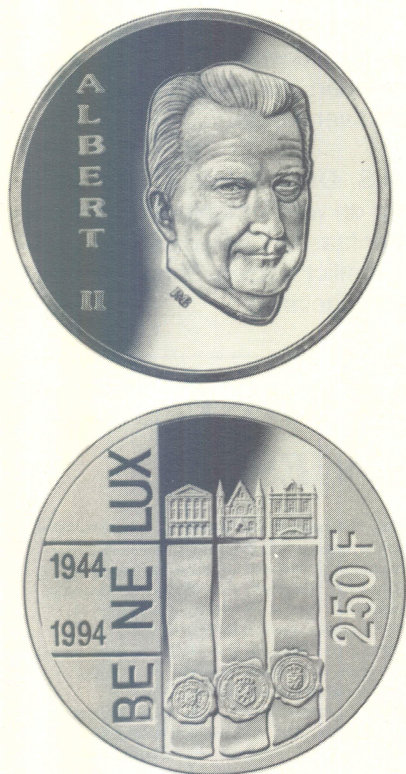
De voorzijde van het nieuwe tien-gulden stuk toont, overeenkomstig de Muntwet, het portret van H.M. Koningin Beatrix. Dit muntportret is nieuw en werd ontworpen door

de bekende medailleur W. Vis te Hazerswoude, die inmiddels zijn sporen heeft verdiend. Het is een origineel en verrassend portret, met een markante en vriendelijke uitstraling, ofschoon het in de finesses van de beeldenaar enigszins geflatteerd overkomt. De voorzijde draagt het omschrift: *BEATRIX KONINGIN DER NEDERLANDEN*. In combinatie met de moderne lijnvoering is een portret-zijde ontstaan die een harmonieus geheel vormt.

De voorzijde van de Belgische munt van Bfr. 250,- toont het portret van Koning Albert II, ontworpen door R. van den Broecke, zonder omschrift; de Luxemburgse munt dat van Groothertog Jean, met het omschrift: *JEAN GRAND-DUC DE LUXEMBOURG* met onder de halsafsnede de naam van de ontwerper J.H. Lefèvre. Door de drie-taligheid van België heeft men blijkbaar - naar Brits voorbeeld - van de vermelding van de landsnaam afgezien. De uniforme thema-zijde van de drie munten (voor het eerst in de muntgeschiedenis) werd ontwor-

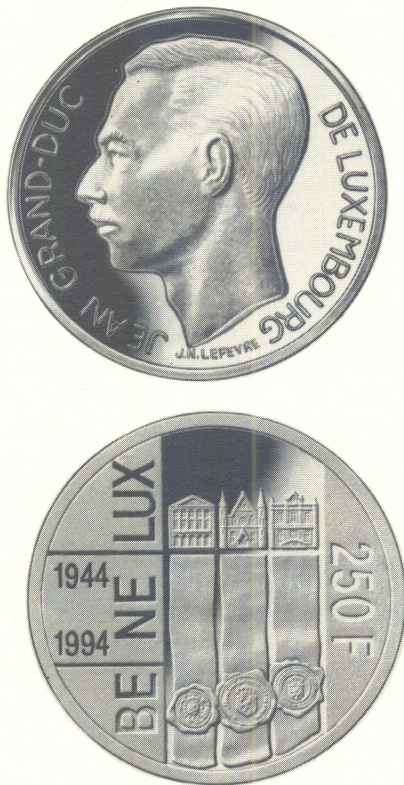
pen door de afdeling Vormgeving van De Nederlandse Munt N.V. te Utrecht. In het midden zijn drie banden aangebracht, linten voorstellend, waarin aan de bovenzijde het gebouw van het Belgische parlement in Brussel, dat van de Ridderzaal in Den Haag en dat van de Kamer van Afgevaardigden in Luxemburg, naast elkaar afgebeeld. Aan de onderzijde van de drie linten de miniatuur weergave van de oorspronkelijke lakzegels van het Benelux Verdrag uit 1944. Horizontaal de jaartallen 1944 - 1994 en verticaal BENE-LUX, alsmede de waarde-aanduiding. Uiteraard zijn de munten voorzien van de munt- en muntmeestertekens.

De Nederlandse munt heeft het bekende randschrift: *God zij met ons*, terwijl de Belgische en de Luxemburgse munt van een kartelrand zijn voorzien.

Alle munten hebben een doorsnede van 33 mm. De Nederlandse munt weegt 15 g en heeft een zilveragehalte van 720/1000, de Belgische en Luxemburgse ieder 18,75 g met een zilveragehalte van 925/1000. De Nederlandse munten worden uitsluitend in circulatiekwaliteit en in proefkwaliteit in omloop gebracht. De oplage bedraagt 2 miljoen stuks, terwijl het

in de bedoeling ligt 25.000 sets in proefkwaliteit uit te brengen. Op grond van bovenstaande gegevens blijkt dat het fijn zilveragehalt van de Nederlandse munt 10,8 g bedraagt en dat van de beide andere munten 17,34375 g. De intrinsieke waarde is dus bij een gemiddelde zilverprijs van f 315,- per kg voor de Nederlandse munt f 3,40 en voor de de Belgische en Luxemburgse munten f 5,46. De Luxemburgse zijn echter niet in circulatiekwaliteit te koop.

Vanuit het oogpunt van zilverwaarde is het dus voordeliger de Belgische munten te kopen dan de Nederlandse. Immers 8 Nederlandse exemplaren bevatten maar 86,4 g zuiver zilver en kosten f 80,-; daarentegen bevatten 5 Belgische exemplaren 86,71875 g zuiver zilver en kosten f 70,-.

Het enigszins wrange grapje dat in de jaren direct na de Tweede Wereldoorlog in omloop kwam over de betekenis van het woord Benelux, namelijk dat de Belgen de luxe kregen en wij de benen, blijkt dus toch nog op te gaan.

Restricties bij de uitgifte van gedenkmunten.

In de behoefte aan circulatiemunten dient in de eerste plaats te worden voorzien, waardoor zowel

aan aanmunting als aan vormgeving van gedenkmunten grenzen worden gesteld. Oplagen en diversiteit kunnen aanleiding zijn tot kritiek van de zijde van het publiek.

Het grondprincipe voor de uitgifte vormt de herdenking van belangrijke persoonlijkheden uit het culturele- en geestelijke leven, waarvan de geboorte- of sterfdag tenminste twee honderd jaar terug ligt. Slechts bij hoge uitzondering zou hiervan kunnen worden afgeweken, doch alleen in die gevallen, waarin de door de uitgifte van een gedenkmunt te eren persoon van werkelijk grote betekenis voor ons land is geweest.

Om speculatie te voorkomen dient de oplage niet te groot te worden gemaakt. Hierdoor wordt bereikt dat de gedenkmunten haast niet in de circulatie voorkomen, ondanks hun karakter van wettig betaalmiddel. Indien het aantal te groot zou worden duiken de gedenkmunten op in het dagelijkse betalingsverkeer, waardoor voor de bevolking overzicht en zekerheid hiervan nodeloos worden bemoeilijkt.

Hoe verwarrend gedenkmunten kunnen werken is mij gebleken bij de uitgifte van 50-gulden stukken. Enkele malen werd mij door cassières gevraagd *of het wel en geldige munt betrof*. De dames, beducht voor onaangenaamheden met de client, durfden enerzijds de stukken niet te weigeren, doch riskeerden anderzijds een korting op hun loon bij acceptatie van ongeldige munten. Bij de eerder uitgebrachte tien-gulden stukken is dit verschijnsel bijna niet voorgekomen.

Van het slaan van gedenkmunten met het oog op een jubileum of dergelijke dient bewust te worden afgezien. Vanzelfsprekend geldt zulks ook voor alle mogelijke sportevenementen. Bij de moderne sportverdwazing, waarbij bijna wettelijk wel één of andere recordverbetering met honderdsten van seconden wordt geregistreerd, zou zulks gemakkelijk kunnen leiden tot een stortvloed van gedenkmunten waaraan geen enkele

behoefte bestaat, zeker niet bij de serieuze muntverzamelaar, die daardoor zou worden gedwongen tot medefinanciering van een hem wezensvreemd doel. Een uitzondering zou kunnen worden gemaakt voor de Olympische Spelen indien deze ooit weer eens in Nederland zouden worden gehouden.

Tenslotte is vanzelfsprekend ook de uitgifte van één munt waarvan exemplaren in twee verschillende metalen, bijvoorbeeld zilver en nikkel beschikbaar worden gesteld, volkomen uit den boze. Volstaan moet worden met één munt, in één metaal, regelmatig in dezelfde diameter en met hetzelfde gewicht. Eventueel kan een beperkt aantal exemplaren tegen een meerprijs, die de te maken kosten dekt, in gepolijste uitvoering worden geleverd. Aan de uitgifte dient overigens tevoren in pers, radio en TV uitgebreid bekendheid te worden gegeven.

Het is te hopen dat het Ministerie van Financiën op de ingeslagen

weg voort gaat, zodat de muntverzamelaars ieder jaar worden verblijd met één of twee fraaie Nederlandse gedenkmunten.

L.M.J. Boegheim

DE KOLOM

van A. G. v.d. Dussen

Levertraan (walvissen)

Praatjes vullen geen gaatjes. Plaatjes wel in een kolom. Jammer genoeg heb ik er voor deze kolom maar één kunnen vinden, n.l. een munt van de Marshall Islands (in de nieuwe KM, pag. 1439, n° 113). Deze wordt hierbij afgebeeld.

Vorige maand heb ik uitvoerig geschreven over de cholera, waaraan zo veel mensen overleden zijn.

In de buitenlandse pers wordt hevig kritiek geleverd op zonen van rijke ouders die namens Green-

peace met dure bootjes rondvaren om zo een hele bedrijfstak in Noorwegen naar de knoppen te helpen.

De Nederlandse autoriteiten nemen de klachten van die aapjes ook nog serieus. Waarom gaan ze niet naar Rwanda? Daar is veel en nuttig werk te verrichten.

Ondergetekende hoopt binnenkort 69 jaar te worden, o.m. door de levertraan die mijn moeder mij als kind verstrekke.

(P.S. Deze kolom is niet bedoeld om op welke manier dan ook commentaar te leveren over het visserijconflict tussen Spanje, Frankrijk en Engeland).

WELKE *Munt- en Penningjuwelier* U OOK KIEST, ZIJ HELPEN U MET SOLIDE ADVIES.

Aalsmeer, Fa. B.C. Sparnaay, Zijdstraat 90, **Alphen aan den Rijn**, Juv. W. Tuyn, Hooftstraat 21, **Amersfoort**, Groenhuizen Juv., Langestraat 38, **Amstelveen**, Juv. Arentshorst, Van der Hooplaan 178, **Amsterdam**, P. C. Diamonds, P. C. Hooftstraat 102, **Amsterdam**, Juv. De Goudhoek, Stadhouderskade 122, **Apeldoorn**, Fa. J.W. van der Mey b.v., Raadhuisplein 2, **Apeldoorn**, Maaskant b.v., Mercatorplein 34, **Baarn**, Juv. Rademaker, Brinkstraat 22-26, **Barneveld**, Juv. Kaasschieter, v. Schaffelaarstraat 42, **Bergen op Zoom**, Vergouwen b.v., Stationsstraat 10, **Beverwijk**, Meyran Juwelier, Breesstraat 162, **Bodegraven**, D. Scheer, Pr. Hendrikstraat 23, **Den Bosch**, F. de Leeuw Juv. b.v., Kerkstraat 39, **Boxmeer**, Fa. P.J. Hinke, Steenstraat 118, **Bussum**, Fa. D. Wielinga, Brinklaan 72a, **Culemborg**, Stol-Culemborg b.v., Markt 35-37, **Cuyck**, Fa. P. B. Daals, Molenstraat 34, **Delfzijl**, Juwelier Wieringa, Landstraat 25, **Deventer**, Juv. Dijk, Nieuwstraat 49, **Dokkum**, Fa. Laurens Bits, Hoogstraat 19, **Echt**, Fa. J. Smeysters, Bovenstraat 21, **Ede**, De Goudpoort, Maandereind 57, **Eibergen**, Horlogerie v.d. Kamp, Grotestraat 55, **Emmen**, Juv. Stijns, Hoofdstraat 151, **Enschede**, Juv. Anneveld, Londenstraat 11, **Enschede**, Fa. G. Koelink Juv. b.v., Haverstr. passage 30-38, **Ermelo**, Juv. J.A. Bouwhuis, Stationsstraat 89, **Geleen**, H. Bodes Juwelier, Salmstraat 64, **Goes**, B.V. Juweliersbedrijf Fabry de Jonge, Lange Kerkstraat 30, **Groot-Ammers**, Juv. H. Mulder, Voorstraat 21, **Den Haag**, Juv. Nillesen, van Musschenbroekstraat 217, **Den Haag**, Fa. C.M. Ros, Driebergenstraat 135-143, **Hardenberg**, Juv. A. Barnard, Oosteinde 13, **Harderwijk**, Juv. G. Slingerland, Bruggestraat 28, **Heerlen**, Juv. Voncken, Geleenstraat 53, **Heiloo**, Juv. Strego, Het Loo 6, **Hellevoetsluis**, Juv. Brill-

jant, Struytsekade 88, **Helmond**, Fa. J. Andriessen, Dorpstraat 54, **Hengelo**, Juv. J. F. H. Koelink, Marktstraat Galerij 16, **Hilversum**, Juwelier Rutgers, Kerkstraat 96, **Kampen**, Juv. Schellen, Broederstraat 8, **Krabbendijke**, Juv. Snoep en Zn., Dorpsstraat 80, **Krimpen a/d IJssel**, Juv. E.B.H. Oorebeek, Raadhuisplein 86a, **Lelystad**, Groenhuizen b.v., Stadhuisplein 53a, **Leusden**, Juv. W. Teunissen, de Komeny 3, **Middelburg**, v.d. Ree b.v., Markt 29, **Naaldwijk**, A.W. Loenen Juv., Herenstraat 12a, **Noordwijkerhout**, Juv.

Schilder, Havenstraat 40, **Nijmegen**, Juv. Bontekoe, Molenpoortpassage 27, **Ommen**, Juwelier Oldeman, Varsenerpoort 9, **Oosterhout**, Juv. Boersma, Arendshof 49, **Pijnacker**, Juv. Pijnacker, Oostlaan 1, **Purmerend**, Juv. J. W. Muis, Hoogstraat 37, **Raalte**, Oegema's Juweliersbedrijven b.v., Heerenstraat 13, **Rhenen**, J.W. Robertz, Herenstraat 8, **Roermond**, Juv. Oonk-Giesberg zn., Munsterplein 14, **Rosmalen**, Juv. Schute, Achter de driesprong 6, **Rotterdam**, Juv. A. Wols, Oudedijk 241a, **Rotterdam**, Juv. Sap, Zuidplein laag 100, **Sassenheim**, Fa. H. D. Wielinga, Hoofdstraat 196, **Schiedam**, Juv. v.d. Vlerk b.v., Broervest, 68-70, **Silvolde**, Horlogerie Hofmeyers, Ulftseweg 20, **Sliedrecht**, Juwelier H. Abblas, Kerkbuurt 44, **Spakenburg**, Juv. Wim Teunissen, Kerkstraat 39, **Spanbroek-Opmeer**, Juv. M. Schagen, Wuiwer 7, **Tegelen**, Juv. Cruisberg, Spoorstraat 8, **Terborg**, Juv. P. H. L. Braam, Hoofdstraat 84, **Tilburg**, Juv. Anton Wilke, Wilhelminapark 142a, **Twello**, Juv. Hartgers, v. Ghendstraat 13, **Utrecht**, Goudsmid van den Berg, A'damsestraatweg 355-357, **Utrecht**, Juv. de Vries, Hammerskjoldhof 32a, **Vaassen**, Juv. A. Ekelenkamp, Dorpsstraat 56, **Varsseveld**, Juv. J. G. Egbers, Spoorstraat 13, **Veghel**, Juv. C. G. M. v. Hout, Wiekslag 32, **Venlo**, Fa. Wed. August Boermans, Klaasstraat 1, **Vlaardingen**, Goudsmederij H. Bierhuizen, Schiedamseweg 35, **Vlijmen**, Juv. Versteegh, de Akker 9, **Volendam**, Juv. P. Schilder, De Haven 24, **Winshoten**, Kempkes b.v., Torenstraat 3, **Woerden**, Juv. Arentshorst, Voorstraat 58, **Wijchen**, Juwelier M. van Soest, Spoorstraat 2, **Zevenaar**, Juv. Huyzen, Marktstraat 3, **Zevenaar**, Juv. Peters, Grietsestraat 38, **Zoetermeer**, Juv. Colpa & Zn., Dorpsstraat 158a, **Zwijndrecht**, Juv. Gort, Burg. Jansenlaan 149.